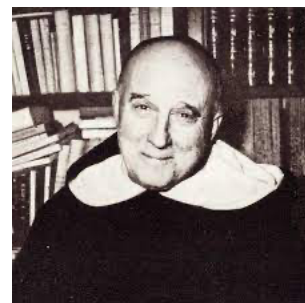

Umrtevování podle Evangelia

Fr. Reginald Garrigou-Lagrange, O.P.

Abychom pochopili pravého ducha křesťanského umrtvování, musíme uvažovat, co o tom říká náš Pán v evangeliu a jak to chápali a žili svatí.

Spasitel nepřišel na zem, aby se věnoval lidské filantropii, ale božskému dílu lásky. Dosáhl toho tím, že k lidem promlouval více o jejich povinnostech než o jejich právech, když jim říkal, že je nutné zcela zemřít hříchu, aby získali hojný nový život, a chtěl jim ukázat svou lásku až k smrti na kříži, aby je vykoupil. Tyto dva aspekty - smrt hříchu a vyšší život se vždy objevují společně, s dominujícím důrazem na lásku k Bohu.

Co nám náš Pán říká o umrtvování? V evangeliu svatého Lukáše čteme: „Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej. Jaký prospěch má člověk, který získá celý svět, ale sám sebe ztratí nebo zmaří?“ (Lk 9, 23 – 25)

V Kázání na hoře Ježíš poukazuje na nutnost umrtvování, tedy smrti hříchu a jeho následků, když trvá na povýšení našeho nadpřirozeného cíle: „ Neboť vám pravím: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského.“ (Mt 5, 20). „ Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt 5, 48). Proč? Protože nám Kristus přináší milost, která je účastí na vnitřním životě Boha, vyšším, než přirozený život andělů, aby nás mohl vést ke sjednocení s Bohem, neboť jsme povoláni vidět Boha tak, jak se On sám vidí, a milovat Ho, jak miluje sám sebe. To je význam slov: „Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý i váš nebeský Otec. Ale toto přikázání vyžaduje umrtvení všeho, co je v nás nepřiměřené, nezřízených hnutí žádostivosti, hněvu, nenávisti, pýchy, pokrytectví a tak dále. Tato hnutí představují to, co je v různých vášních nepřiměřené. Náš Pán je v tomto bodě explicitní v Kázání na hoře. Nikde nenajdeme lepší vyjádření vnitřního a vnějšího umrtvování, které musí křesťan praktikovat, a také ducha tohoto umrtvování. Abychom to ukázali, postačí, když si připomeneme některá Spasitelova slova.

Pravý křesťan by měl co nejvíce vyloučit ze svého srdce všechnu zášť, každou nevraživost: „Přinášíš-li tedy svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijď a přines svůj dar.“ (Mt. 5, 23 - 24). „Jdi se nejprve smířit se svým bratrem“ - musíme v něm vidět nejen protivníka, ale i bratra, syna Božího. Blahoslavení pokorní. Jednoho dne mladý Izraelita, který znal Otče náš, dostal inspiraci, aby odpustil svému největšímu nepříteli; učinil tak a okamžitě obdržel milost věřit v celé evangelium a církev.

Kristus káže také umrtvování žádostivosti, zlého pohledu, zlé touhy, jimiž by člověk již zcizoložil ve svém srdci: „Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhoď pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhoď pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul

jeden z tvých údů, než aby se celé tvé tělo dostalo do pekla.“ (Mt 5, 29-30). Náš Pán se nemohl vyjádřit energičtějším způsobem. To vysvětluje, proč svatí pro překonání určitých pokušení doporučují uchýlit se k půstům, bděním a jiné tělesné askezi, která, když je praktikována s rozvahou, poslušností a velkorysostí, udržuje tělo v podřízenosti a zajišťuje svobodu ducha.

Kázání na hoře také mluví o umrtvování každé přehnané touhy po pomstě: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Oko za oko a zub za zub.‘ Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi.“ (Mt 5, 38 - 39). Neodpovídejte na urážku trpce, abyste se pomstili. Nepochybně musíte až na smrt vzdorovat tomu, kdo by vás sváděl ke zlu; ale snášejte urážky trpělivě, bez nenávisti a podráždění. „ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; a tomu, kdo by se s tebou chtěl soudit o košili, nech i svůj plášť.“ (Mt 5, 39 - 40): to znamená, buď připraven snášet nespravedlnost s láskou. To je trpělivost, která láme hněv protivníka a někdy ho obrací, jak je vidět na třech staletích pronásledování, které musela snášet prvotní církve. Křesťan by se měl méně zaměstnávat žárlivým hájením svých časných práv než tím, že získá duši svého podrážděného bratra pro Boha. Zde vidíme vrchol křesťanské spravedlnosti, která by měla být vždy spojena s láskou. Dokonalí jsou zde napomenuti, že není vhodné, aby vstupovali do soudních sporů, leda by to bylo ve vyšším zájmu, o který mají povinnost se postarat.

V téže kapitole nás Spasitel žádá, abychom umrtvovali egoismus, sebelásku, která nás navádí k útěku před tím, kdo nás chce požádat o službu (Mt 5, 41), abychom umrtvili unáhlený soud (Mt 7, 1), duchovní pýcha a pokrytectví, které navádějí lidi k tomu, aby konali dobré skutky nebo se modlili před lidmi, „aby je viděli“ (Mt 6, 1 - 19).

Nakonec nám Kristus ukazuje, jaký by měl být duch umrtvování: smrt hříchu a jeho důsledkům z lásky k Bohu. Způsob, jakým náš Pán vyslovuje své učení, je nanejvýš přívětivý, na rozdíl od hrdé askeze jansenistů. V evangeliu svatého Matouše nám říká: „A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když ty se postíš, potří svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“ (Mt 6, 16 - 18). Jak otcové chápali tento text - Kristus si přeje, abychom si navoněli hlavu olejem lásky, milosrdenství a duchovní radosti: omyjte si tváře, to jest, očistěte své duše od veškerého ducha okázalosti. Když konáme tyto úkony zbožnosti, není nám zakázáno být viděn, ale chtít být viděn, protože bychom tak ztratili čistotu úmyslu, který má být nasměrován bezprostředně k Otci, přítomnému ve skrytu naší duše.

Takový je duch křesťanského umrtvování nebo askeze, kterému jansenisté nerozuměli; je to duch lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Je to duch lásky, který vyzařuje na duše, aby je zachránil; proto je to duch jemnosti, neboť jak můžeme být pokorní, dokonce i vůči těm, kdo mají špatnou náladu, aniž bychom se naučili přemáhat sami sebe, vlastnit svou duši? Je to duch, který nás vede k tomu, abychom obětovali Bohu všechny bolestné události, aby nám i tyto věci pomohly pokročit k Němu a zachraňovat duše a aby všechno, dokonce i překážky, na které narazíme, mohly spolupracovat k dobru, tak jako Ježíš učinil svůj kříž velkým prostředkem spásy.

S touto myšlenkou na mysli vidíme, že tímto duchem lásky k Bohu se křesťanské umrtvování zvedá jako vrchol nad zženštilost praktického naturalismu a nad tvrdou a hrdou askezi. To je umrtvování, které nalézáme u svatých, kteří jsou formováni obrazem ukřižovaného Ježíše, ať už jde o světce prvotní církve, jako byli první mučedníci, nebo svaté středověku, jako je sv. Bernard, sv. Dominik, sv. František z Assisi, nebo z novější doby, jako Svatý Benedikt Josef Labre, farář Arský, nebo ti, kteří byli kanonizováni nedávno, jako například sv. Jan Bosco a sv. Josef Cotelengo. *Mirabilis Deus in sanctis suis.*

Z knihy *Tři období duchovního života (Les Trois Ages de la Vie Interieure).*